

PROBLEMSKA KONFERENCA JE OCENILA RAZPRAVE O OSNUTKU ZAKONA ZDRUŽENEGA DELA

OSNUTEK ZAKONA JE TUDI V NAŠI OBČINI DOŽIVEL POLNO PODPORO DELOVNIH LJUDI

(Nadaljevanje s 1. strani)

ANALIZA DELAVČEVEGA POLOŽAJA V SAMOUPRAVNIH ODNOSIH ZDRUŽENEGA DELA IN NELE RAZPRAVA O OSNUTKU ZAKONA

Razprava, ki je šla v širino kot ob osnutku nove ustave (delavci so spontano poimenovali osnutek zakona kot malo ustavo), zajela vse delovne ljudi in občane tako na delovnih mestih, kjer ustvarjajo dobrine, kot v KS, kjer jih trošijo, je povzdignila svojo kakovost tudi zato, ker ni bila vodena kot razprava o členih osnutka zakona, marveč predvsem kot akcija za ocenjevanje in spreminjanje samoupravnih razmer — je v uvodnem govoru poudaril predsednik občinskega sindikalnega sveta inž. Edo Novak. Našel je tudi več primerov, kjer razprave niso potekale zadovoljivo, pa tudi vzroke za to. V razpravah se je tudi tokrat odrazila izredna pestrost gospodarstva v naši občini: 25.000 delavcev se vključuje v 19 različnih področij gospodarstva in negospodarstva, nad 30 TOZD združuje svoje delo in sredstva z OZD v drugih občinah. Nadalje je nad 60 delovnih skupnosti, katerih delavci so samoupravno povezani z delavci v drugih občinah. V naši občini je le 11 večjih organizacij združenega dela, ki imajo v svojem sestavu TOZD, in 23 enovitih delovnih organizacij. Ta raznolikost in razdrobljenost nedvomno ovira hitrejši razvijanje samoupravnih odnosov, zato pogosto zasledimo zaprtost in ozke podjetniške težnje, kar vse se odraža v slabih gospodarskih rezultatih.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta je ob tem opozoril, da se ob razpravah ne bi smeli omejevali na trenutne težave, ki so morda kratkoročnega ali prehodnega značaja. Za primer je navedel gradbeništvo, ki zaposluje nad 6.000 delavcev in trenutno občuti upadanje zaradi zmanjšanja gradenj — zlasti na ljubljanskem območju. Po drugi strani pa je predsednik omenil drugo močno dejavnost v občini — to je promet in zveze in še nekaj delovnih organizacij iz drugih področij združenega dela.

Delavci v železniškem gospodarstvu so pokazali izredni interes za ureditev samoupravnih razmer znotraj železniškega gospodarstva in v odnosu do družbenih skupnosti kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Kritično so obravnavali izpad dohodka in kritje primanjkljaja. Zahtevajo boljše sistemske rešitve in pričakujejo, da bo novi zakon prinesel ustrezne rešitve.

V delovni organizaciji Javna skladišča so ugotovili, da so sa-

moupravno dokaj dobro organizirani in da bo potrebno ob uveljavljanju zakona samoupravne in splošne akte le dopolnjevati. V tej delovni organizaciji so razpravo tudi obogatili z ocenjevanjem stanja in perspektivnim programom ob dobro zastavljeni kadrovske politiki.

V podjetju SAP ugotavljajo, da organizacija ni prilagojena novim intencijam zakona, zato bodo morali samoupravno organiziranost spremeniti oz. dopolniti. Ta organizacija je tudi pred odločitvijo za združitev z delovno organizacijo Viator Ljubljana, kar bo nedvomno vplivalo na hitrejši razvoj in boljšo organiziranost prometa v Ljubljani. Pripombe so imeli na več določil osnutka zakona, zlasti glede izplačevanja dnevnice voznikom in glede razpolaganja z dohodkom, ki ga ustvarijo delovne organizacije v izjemnih razmerah. Predlagajo, da bi dnevnic, ki so povezane s prometom, še nadalje bremenile materialne stroške in naj bi ustvarjeni dohodek v izjemnih razmerah ostal za razširitev materialne baze delovni organizaciji.

Dokaj nejasno bodočnost v rešitvah, ki jih prinaša zakon, pa vidijo poslovna združenja. Tako so na primer v Avtoobnovi in Vektorju menili, da je v osnutku skopo obdelano področje, ki obravnava njihovo organiziranost. Pričakujejo, da bo predlog zakona prinesel več dopolnitev.

Intervju pa ima v naši občini močno delovno enoto, za katero menimo, da ima vse možnosti, da se samoupravno organizira kot TOZD, vendar so ob razpravi na sedežu te delovne organizacije v Kopru sprejeli drugačno oceno.

Obrtna dejavnost zlasti v družbenem sektorju je premalo razvita in obstoječe organizacije ne dajejo širše perspektive. Težave so v pomanjkanju ustreznih strokovnih delavcev, slabi tehnologiji in organizaciji dela. To vpliva na stagnacijo v tej panogi. Razprave z delavci niso dosegle zaželenega namena, ker niso bile dovolj skrbno izpeljane. Ponekod so se le seznanili z osnutkom zakona in niso razmišljali o njegovi vsebini. Zato tudi niso ocen-

jevali samoupravnih odnosov ter organiziranosti. Tako so na primer iz organizacije Mizarstvo in tesarstvo Zadobrova sporočili, da nimajo usposobljenih delavcev za vodenje razprave o osnutku zakona o združenem delu.

V negospodarstvu, zlasti na področju svobodne menjave dela, kot npr. socialno skrbstvo, zdravstvo, šolstvo in otroško varstvo, je bilo ob razpravah odprtih več problemov, četudi zakon ne ureja nekaterih področij družbene samouprave. Tako so ugotavljali, da ni urejen sistem financiranja v okviru mestne izobraževalne skupnosti in da samoupravne interesne skupnosti v občinah nimajo odločujočega vpliva na tem področju. Posebno pereče so potrebe po investicijah, katerih ne morejo pokrivati iz sredstev po programu. Težave so tudi v pomanjkanju ustreznih strokovnih delavcev in v dejstvu, da jim ne morejo nuditi ustreznih dohodkov in stanovanj. Ni naključje, da smo se v Ljubljani odločili samoprispevek podaljšati in da ga razširjamo še na področje zdravstva. Ob upoštevanju, da se je število prebivalcev v naši občini močno povečalo in da se bo povečevalo tudi v naslednjih letih, je ta odločitev nujna.

Vzgojnovarstveni zavodi ugotavljajo enako, kakršno je bilo stališče političnega aktiva prosvetnih delavcev v občini. Predvsem da je treba odpraviti težave s sredstvi, spoštovati samoupravne sporazume in racionalno trošiti razpoložljiva sredstva. Predlagajo tudi, da bi glede na razdrobljenost teh zavodov in manjše delovne skupnosti združili strokovne službe v občini.

Tudi v delovni skupnosti VI. gimnazije ugotavljajo, da proces svobodne menjave dela ni uspešno stekel in da so v specifičnem položaju z republiško izobraževalno skupnostjo. Postavljajo vprašanje sveta šole in opozarjajo na vrsto drugih problemov, ki jih osnutek zakona ne rešuje.

Podobne aktivnosti so se odvijale še v okviru drugih dejavnosti. S tem pa pregled problemskih razprav še ni zaključen. Prepri-

čani smo, da skoraj ni samoupravnega okolja, kjer ob tej javni razpravi ne bi nastala spodbuda za spremembe in izboljšanje. Marsikomu je postalo jasno, da želimo z zakonskimi opredelitvami doseči stabilnejše možnosti gospodarjenja in bolj zaostrene kriterije za vrednotenje doseženih rezultatov. Osnutek zakona prinaša vrsto novosti, ki jih je samoupravna praksa že potrdila, ko pa primerjamo temeljne samoupravne akte in dejansko organiziranost, ugotovimo, da vsi navedeni akti ne ustrezajo zahtevam osnutka zakona, hkrati pa tudi to, da bo treba marsikje spremeniti organizacijo.

Ob razpravi je bilo nakazanih več nalog, ki jih bomo izvajali pri izgradnji notranjih in zunanjih odnosov. Pri uresničevanju zakona pa se bo treba spoprijeti še z vrsto težav, ki so prisotne v gospodarstvu in družbenih dejavnostih. Rezultati, doseženi v dosedanji javni razpravi, še niso v celoti vidni, nesporno pa je, da so delovni ljudje organizirano nastopili, nadaljevali z urejanjem samoupravnih odnosov in analizirali svoj samoupravni položaj. Delavci so skozi javno razpravo tudi spoznali, da se morajo širše in erotneje organizirati, zlasti pa se morajo spoznavati z družbenopolitično vsebino.

V celoti vzeto so rezultati dosedanje akcije trden temelj za našo nadaljnjo skupno aktivnost pri uresničevanju ustavne vsebine samoupravljanja po določilih zakona o združenem delu.

TO NI ZAKLJUČEK NEČESA, KI ŽE SAMO PO SEBI DAJE ALI ZAGOTAVLJA REZULTATE

Na problemski konferenci so delegati v razpravi opozorili še na nekatere probleme, ki v poročilu niso bili dovolj ali posebej poudarjeni. Predvsem pa so ugotavljali nujnost po vztrajnem nadaljevanju razprav ter po uresničevanju med razpravami sprejetih sklepov.

»Zakon o združenem delu je le člen v uresničevanju nove ustave, v njeni konkretizaciji, zato z razpravami o osnutku nismo ničesar začeli in ne končali. To je le proces v družbeni preobrazbi, v spreminjanju družbenoekonomskih odnosov, ki ne pomeni uresničevanje ustavne vsebine samoupravljanja le v delovnih organizacijah in med njimi, temveč v odnosih delovnih organizacij do celotne družbe kot v celotni družbi sami. In to ne le danes ali od včeraj naprej, ampak nenehno!« je podčrtal razpravo sekretar občinske konference ZK Franc Rejc in ponovno pozval vse subjektivne sile v nadaljnjo aktivnost spreminjanja odnosov — tudi dohodkovnih, predvsem pa odnosov med ljudmi.

Maja Protega je z novim marketom Nama zelo zadovoljna (Foto: S. G.)

KO BO ZGRAJEN NOVI VRTEC, SE BOM ZAPOSILA

Štepanjsko naselje je 2. septembra dobilo novo, sodobno samopostrežno trgovino Nama. Nekaj dni pred tem dogodkom pa je bila v neposredni bližini odprta tudi nova osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha. Kaj to pomeni za stanovalce te nove soseske? smo povprašali eno od mnogih, ki so 17. septembra nakupovali v novi Nami.

Predstavila se nam je: Maja PROTEGA. Ima poltretje leto starega sinka, ki jo je spremljal pri nakupu in za katerega že leto dni čaka na prostor v vrtcu na Kodeljevem. Zato je gradnja novega VVZ Štepanjsko naselje trenutno najbolj želena gradnja in njegova otvoritev najtežje pričakovana. Tako za družino PROTEGA kot še za nekaj sto drugih v tem novem naselju. Kot je rekla Maja Protega, so težko čakali tudi na trgovino in na osnovno šolo. Pred tem je nakupovala na Kodeljevem in v Mostah, od vsepoved pa je pot dolga, še zlasti, če si brez avta. Nova trgovina je velika pridobitev, je dobro založena in si človek v njej lahko zadovolji vsakodnevne potrebe — je pohvalila to novo pridobitev in že hitela nadaljevati, da je bila tudi nova šola Karla Destovnika-Kajuha zgrajena kar najbolj pravi čas. Pojasnila mi je, da je v njej začel pot učenosti tudi njen najstarejši sin Nenad, in zaradi imenitnosti, da hodi v prvi razred — in to v čisto novo šolo, eno najlepših, zgrajenih po programu prvega samoprispevka — je tudi mamica to povedala z velikim zanosom. »Ko bodo urejena še igrišča, pa zelenice in drugo, bo v tem našem naselju od sile lepo. Predvsem pa novi vrtec, ko bo ta sprejel v varstvo moja dva fanta, se bom lahko zaposlila — šele tedaj bomo zaživel resnično lepo.«

Ko sem tako zvedel za mnenje o trgovini, o novi šoli in tudi o vrtcu, ki ga že gradijo, se nisem mogel, da je ne bi še vprašal za mnenje o predlogu, da s samoprispevkom nadaljujemo še do leta 1981. No, po odgovoru sodeč, je bilo to vprašanje povsem odveč, pa vseeno naj ga zapišem:

»Človek, ki je bil vsaj enkrat v taki stiski za varstvo otroka, ob predlogu ne premišlja. Še preveč je mater, ki so v mojem položaju, ki zaradi otrok ne morejo biti zaposlene in so prikrajšane še za vrsto drugih dobrin. Če bomo vrte in šole gradili brez samoprispevka, bo dolgo trajalo in bo takih »oškodovanih« mater še več. Če pa s samoprispevkom pomagamo izboljšati še našo zdravstveno varstvo in varstvo ostarelih občanov — kot sem brala v predlogu — tedaj dobi samoprispevek še širšo vrednost. Vsi bomo dajali in vsi bomo imeli koristi. Torej bomo vsi tudi za drugi samoprispevek glasovali z DA.

S. G.

»DA« ZA NOVO ŠOLO

Smo v letu, ko se izteka samoprispevek za gradnjo šol in vrtcev v Ljubljani. V nekaterih primernih, krajevnih skupnostih (tako tudi v Dolskem) pa smo imeli še svoj krajevni samoprispevek. Z namensko zbranim denarjem smo napeljali prepotrebno centralno kurjavo v združenem domu, asfaltirali ceste od avtobusne postaje do Kamnice, odkupili zemljišče za trgovino v Senožetih (prvotno namenjeno za igrišče), del sredstev pa je namenjenih za napeljavo javne razsvetljave na Lazah.

Na vprašanje, kako so zadovoljni z rezultati samoprispevka, so nekateri vaščani odgovorili takole:

»Seveda je prav, da smo zbrani denar tako koristno porabili. A nova šola bi bila tudi zelo potrebna. Pa vrtec, vrtec!«

»Vem, da se je v vaši veliko naredilo...«

»Ali boste letos rekli svoj DA za novi samoprispevek za gradnjo šol in vrtcev?«

»Da, seveda bom rekel DA. Samo da bodo naši otroci končno dobili novo šolo. Pa tudi za predšolske otroke bo treba poskrbeti...«

Ravnateljica osnovne šole Dolsko tovarišica Čadova pa je o načrtovanem samoprispevku in o predlogu za gradnjo objektov povedala:

»Iz sredstev novega samoprispevka bomo tudi v Dolskem, vsaj upamo, dobili novo šolo s 4 učilnicami ter 2 oddelkoma za varstvo predšolskih otrok in za podaljšano bivanje. Ta pridobitev bo za nas izrednega pomena, saj je stara šola za sodoben pouk zelo neprimerna. O celodnevni šoli oziroma o podaljšanem bivanju pa si komaj upamo misliti. Da pa bomo dobili tudi prostor za predšolske otroke, je najpomembnejše, saj se o tem v Dolskem govori že nekaj let...«

Med občani je torej čutiti interes za gradnjo novih objektov in prepričani smo, da se bodo tudi 21. novembra pravilno odločili. Tako bo tudi njihov DA pripomogel k čimprejšnji realizaciji programa. MARTINA TRDIN

POSLOVNI OBISK

Nova Saturnusova tovarna svetlobne opreme je 15. septembra odprla vrata za ogled tudi predstavnikom velikih evropskih avtomobilskih tovarov, kot VW, Citroen, Peugeot in nekaj drugih, s katerimi Saturnus že sodeluje. Z novo tovarno se Saturnus odpira možnost količinsko in kakovostno zadovoljiti partnerje uglednih evropskih hiš, kar prej s proizvodnjo v starih obratih ni bilo mogoče. — (Foto: J. Grčar)

